

Hypothesi distingueretur personaliter à Filio; sed si minor hęc adiungatur, dicimus, eam esse falsam, quia Spiritus in hypothesi haberet Filiationem, non formaleret quid em, sed identice identitatem reali, nam si Adversarius supponit hanc minorē, nos supponimus contradictionem. Hic item vult respondere argumentum Doctoris corrigerere, quia illud non percipit, jam dixi, hoc non esse omnino novum argumentum, sed veluti confirmationem illius primū, quare facit argumentum illud primum probat de facto. Filium personaliter à Sp. s. distinguit per Filiationem, tanquam per primum, & formale constitutivum eius in eis persona, & hinc deducit, quod adhuc sic distingueretur, si Sp. s. à solo Patre procederet; eodem modo procedit ista confirmatione, quod probat de facto, Filiationem esse formale constitutivum Filii in eis personali, etiam si per impossibile quocumque aliud ab ipso circumscribatur, & hinc eodem modo deducit, quod data hypothesi, quod Spiritus à solo Patre procederet, adhuc Filius ab eo distingueretur per Filiationem, sic modo distinguitur; quare si alia propositio addi debet, ut argumentum applicetur ad rem, minor subinference erit, hec. Sed Filatio de facto est formale constitutivum Filii in eis personali. Et hanc Sp. s. nec formaliter, nec realiter habet in se, ergo per Filiationem adhuc distingueretur à Sp. s. data hypothese, quod à ipso non procederet, sed à solo Patre.

247
Resp. secundo , duplacet esse distinctionem , unam negati-
vam , quia Filius distinguuntur a non Filio , aliam positivam qua
distinguitur a Patre & de prima concedit minorem , & conse-
quentes conclusionem , quod Filius distinguetur a spirato ,
scilicet formaliter , non realiter , nam & major est de constitui-
tivo formal , non de constitutivo in esse reali , & realiter di-
stinctio , sciat ergo in hypothesi genitor distinguitur a spirato-
re , qui ut sic non est genitor formaliter ; sic genitus distingue-
retur a spirato , qui ut sic non est Filius , nec genitus , que etiam
fuit a responso Averroë fact. 3. cit. ab initio , quare non sequitur
conclusio , in qua est ferme de distinctione positiva persona e
persone & de his positiva distinctione tandem concedit , quod
constitutum distinguitur ab omni alio , per suum constitutivum
in generali , non in speciali , nisi adiunct conditiones de quibus
antea dixerat . Hac responso consistit solum in mala intellige-
ntia & voluntaria terminorum acceptione ; quando inquit Do-
ctor in majori , quod per formale constitutivum distinguatur
constitutum ab omni alio , non accipit constitutivum formale ,
prout contradistinguitur a constitutivo reali , sed in esse reali ,
prout contradistinguitur a constitutivo in esse secundario , ac
velut accidens ; quemadmodum etiam spirationem activam
in Filiis , ipsum considerando , quatenus Filius est ; gratis ergo
negat majorum de constitutivo in esse reali , ac realiter distin-
guendos ; quod ergo est formale constitutivum in hoc sensu , hoc est
per se , & primum suum constitutum , tam in esse formal ,
quam reali , atque ita realiter distinguuntur a quocumque , talis
constitutivum non habentem gravis etiam minor intelligentia de
distinctione tantum negativa , quamvis enim distinctio positiva
soleat per negationem explicari , quia unum ab alio realiter dis-
tinguit aliud non est , quam hoc respicit non esse illud , tamen ista
negatio in aliquo positivo fundatur , quod est causa positiva ,
cur unum non sit aliud , & id formaliter est ipsum formale ,
& primum rei constitutivum , nam tale principium constitutivum
facit , formaliter prius suum constitutum esse determina-
tum rem hanc , & non illam ; frustra ergo distinctione , quia inter
duo positiva veritas , distinguuntur in negativa , & positivam ,
quia talis distinctio semper positiva est , etiam si negatione soleat
explicari ; & quod hoc distinctio positiva , quando fundatur in
constitutivo reali determinato specificè , vel etiam personaliter ,
facit quacumque distinctionem non tantum in genera-
li , sed etiam in speciali , jam demonstratum est num. 244. male
itaque concludit ex sua response , quod si in hypothesi
genitor distinguitur a spiratore formaliter , qui aut sic , non est
genitor formaliter ; sic genitus distinguetur a spirato , qui ,
ut sic non est Filius , nec genitus . Non enim valat partitas de ge-
neratione ; & spiratione activa ex una parte , & de generatione ,
& spiratione passiva ex alia , scilicet activa non sunt ita in-
compossibilis , ut possint realiter distinguere duo supposita ,
hanc tamen negatur , ut inferius exparet .

formale constitutivum aliquod distinguunt primò , id est , atque
a quocumque alio non habent illud formale constitutivum ;
& hoc modo declarat ipse Doctor ibidem , dum inquit expli-
cans illam majorem ; ita ratio declaratur , quia licet homo non
tantum per rationale distinguatur a lapide , sed etiam per ani-
malitatem , & in huc sensu non primo distinguatur per rationa-
litatem , sed non adequat , quia tunc quilibet distinctum
a lapide est rationale , si nempe rationalitas estet in hoc sensu
ratio propriæ , & adequata distingendi , non tamen tantum il-
lud distinguere realiter constitutum ab omni alio non rati , quod
sic ad eam distinguit , nempe tamen praecisa ratio distin-
guendi ; sed etiam illud ; quod si solum ponetur , est incom-
possibile illi , a quo distinguitur ; ita Doctor , ex quo patet ,
Feruchius negare illam majorem per instanciam adductam , quia
truncatae adducit illam Scoti rationem sine illa declaratione
quam subdit pro declaratione illius majoris ad excludendam
instantiam a respondentibus deducit , quare cum Doctor in ter-
minis illam instantiam excludat , & declarat , in quo sensu in-
tellegit , quod formale constitutivum distinguat constitutum
a quocumque ; non tali primò , & adequatè , supervacanea fuit
profus illa Feruchii in instantia ; ut enim ratio Scoti tenet , suffi-
cit , quod formale constitutivum distinguat constitutum ab
omni non tali primò , & adequatè in sensu ab ipso declarato ,
quatenus si illud solum ponetur , & omne aliud circumscrí-
beretur , ad huc suum constitutivum distinguieret a quocumque
alio ; unde licet homo nedum per rationalitatem , sed etiam
per animalitatem a lapide distinguatur , tamen quia praecisa ani-
malitate , & manente rationalitate , adhuc maneat distinctus
a lapide , dicitur in hoc sensu per rationalitatem a lapide
primò , & adequatè distinguunt secundum quod ipsum , &
quatenus homos ; quod de animalitate dici nequit , nam licet per
hanc quoque distinguatur a lapide , non tamen quatenus homos ,
sed quatenus animalitatem praecisa rationalitatem ab homine , licet
per animalitatem adhuc maneat a lapide distinctus , non tamen
quatenus homo , quia formaliter , & cōpliciter habet esse homi-
nem per rationalitatem , non per animalitatem . Volui in hunc
modu excludere hanc tertiam solutionem Feruchii , non quia im-
pugnatio Gavatii non sufficiat , sed quia mea impugnatio magis
declarat Scot. intentiones & ostendit , quod Scot. ipsi prevent
hanc instantiam , cuius verbis noluit Ferch. adducere formando
hunc argumentum . Quod cursus replicar ex formaliter constitutivo , solum
concludit distinctionem positivam in generali , non in speciali , jam
exclusum est n. 244. ambas verò confirmations , quibus nictat
Feruchius stabilitate , quod dixerat de specialitate distinctionis
exclusim impugnat , & dirimit Gavatius loc. cit. in solutio-
ne ad hoc argumentum , ita quid aliud ad dñe non fit opus .

Aliud Scoti argumentum adducit Feruchius n. 94. quod qui-
dam etiam Doct. argumentum principale non est , sed impugna-

248 **Res.** tertio nro 96, negando, quod per constitutivum aliquid distinguatur primò, id est, adaequatè à coniunctivo, non habente illud formale constitutivum, nam rationale est formale hominis constitutivum, & tamè non est adaequa ratio, cur homo non sit relatio; nam praecis a ipsò rationale, remanent alia distinctiva hominis à relatione, nam adhuc potest ostendi, quod sit relatio per rationem absoluti, substantiae, corporis, animalis & sensitivi, quare ex formali constitutivo & concluditur distinctio negativa respectu cuiuscumque non habentis formaliter tale esse, sed non adaequatè; cōcluditur distinctio positiva in ratione generali, non in speciali; prout quartus in proposito; hæc pariter solutio procedit ex non recta intelligendam apud Docet argumentum principale non esset impugnatio cuiusdam responsoris date principali argumento ex ratione constitutivae deducto; quoniam maximè habet affinitatem cum hac secunda ratione, quam modò discutimus, non erit abs te hic illud referre, ut videamus, quām bene ei occurrat Fecchiusnam responsionem à Caiet allatam, aliisque Thom. eiusque impugnationem videre quisque poterit apud Lich. Radam, alioisque Scot. & ex dictis contrà evidens, suprà nro 44 facilè intrinsecus; argumentum verò est tali, quodlibet habens aliquid esse distinguuntur distinctiones, convenienter illi esse a quo cūq; alio per aliquid, quod est de ratione eius, in quantum habet ratio esse; ilius igitur personaliter distinguitur per aliquid, quod est de ratione eius, in quantum est persona; spissatio acti va nō est

de ratione ejus, in quantum est persona, sed Filio Jam posito est quasi proprietas ad venit in seculo. Filius non distinguuntur personaliter per spirationem activam, sed praeceps per filiationem. Respondet Ferchius, negando majorem, etenim homo habet esse risibile, & distinguitur a Leonie habente esse rugibile, & lapide non habente esse risibile, neque tam risibiliterum, secundum dum est distinctio, est de per se ratione habere.

Hec solutio quamvis apud Adversarios plurimis efficaciter 252
rejicitur a nostris, quas impugnations, cum Ferch. apud eosdem
fidei videtur, necesse est, cur eas tam fortiter dissimulaverit, non
enim nepos ab evo dicitur inquit per filiam mediatam originem
ab illo, sed propter per sua intrinsecam differentiam individualis
ac personalem proprietatem, adeo quod si non eset ab illo me-
diata adhuc realiter, & per finaliter distingueatur ab illo; ergo
ne etiam in proposito Sp. S., per suam intrinsecam personalem
proprietatem, hoc est, per passum spirationis, a quounque
filiis distingueatur a Patre, et iam non eset ab eo mediate;
unde si daretur causa, quod modo est secunda persona, ef-
fectu prima, & inveniret a deo quod sit esse duratio.

Sed planè gratis omnino negatur illa major, quam Scot. duxit ex illo metaphysico principio, etiam ab ipso respōdente concessio qu. c. it. n. 38. idem est principium constitutivum in esse, & distinctivum secundum illud esse à quocumque alio esse, & sic distinctio essentialis haberi nequit per aliquid, quod non sit de essentiā ei, sed propositus adventivum, unde quamvis verum sit hominem distinguī a Leone, etiā per cuiuslibetatem, & hominem album ab homine nigro per albedinem, tamen dici nequit, hanc esse distinctionē essentialē alia, quia non est per aliud, quod sit de hominis essentiali, si ergo semel conceditur, sp̄iratione activa non pertinet ad esse personalē Filiū, ut sic, sed illi advenire jam in tali esse constituto, jam per Sp̄irationē activam a Sp̄. personaliter distinguitur in seipso, sed distinctionē ad tale esse pertinente, sed solum quadam distinctione magis extrinseca, & personam Filiū concomitante, quatenus ipsum in suo esse personali constituti concomitans spiratio activa per modum cuiusdam passionis. Constat, nam Filius antecedenter ad spiratio, enim activam intelligitur, sufficenter constitutus in esse personali per filiationem, ut Filius quoq; concedit: ergo in illo priori personaliter quoq; distinguitur a quocumque non est ipsum; neque hec distinctionē ab aliquo posteriori ad dēfinitionē expectati debet; consequentia patet, quia ex 10. Met. 1. commens culibet enti cōparatum, vel sibi idem, vel diversum. In linea patet manifesta implicatio in responsione ad minorem, dum sit, in filio esse aliquid, per quod distinguuntur realiter personaliter in esse persona à Sp̄. Non in quantum Filius, sed in quantum realiter personaliter distinguuntur a Sp̄. & hoc est spiratio activa. Nam sic argumentum Scotti resumō, quodcumque distinguuntur ab alio per se, in quantum tale, distinguuntur per aliquid, quod est de ratione eius per se, in quantum tale; sed Filius in quantum persona, distinguuntur realiter à Sp̄. S. ergo per aliquid, quod sit de ratione eius in quantum persona, cum ergo talis non sit spiratio activa, sed solum filiatione, ergo per filiationem non vero per sp̄irationem activam a Sp̄. distinguuntur.

ARTICULUS. SEXTUS.

Aliæ rationes Doctoris urgenter.

Tertia ratio quoque adducitur a Doct. per modum confirmationis prima rationis sumpta ex proprio constitutivo, & eis talis, si Pater per impossibile non spiraret, sed Sp. S. a filio procederet ad hunc Pater paternitatem distinguetur a filio & Sp. S. sicut paternitate constitutur in eis personalis; ergo proportionaler a contrario, si Sp. S. procerteret a filio Patre, adhuc distinguetur a Filio; antecedenter conceditur ab omnibus fere contrariis, quos vidi, uno excepto Valentia, & negantem non potest, aliquo Sp. S. estet Pater, & consequenter non procederet a Filio contra id, uno sumponit, quoniam sequitur, & homo, ut causa particularis, sive vociter dicatur causa remota, quia producit Illum, a quo immediatè originatur nepos. Cum igitur in causa posito nihil omnino divinus Pater influeret in Sp. S. consequenter ex productione Sp. S. nihil ei intrinsecum adterretur, per dicti posit. realiter a Spiritu Sancto distinguitur; quae si adhuc ab eo distinguuntur personaliter, hoc esse non posset nisi per paternitatem, per quam in eis personalis constitutur, quod ad eum de se clamatur, ut mirum sit, quomodo omnes Adversarii potuerint unanimiter prelatæ responsionis acquisirent.

procederet a filio contra te, quod supponitur: consequentia parcer, quia tota contraria, quae contraferunt sententia negat. Sp. S. distinguendum a Filio, si ab eo non procederet; procedit etiam respectu Patris. Responso communis est per negotiationem consequenter & paritas, nam in casu positivo, licet inter Patrem, & Sp. S. non esset immediata, & proxima oppositio: esset tamen mediat a radicali, & remota, sicut modo inter avum, & nepotem; quare sicut avum modo dicitur producere nepotem, licet remota, & mediata; qua ratione, quod est causa cause dicitur etiam cauficiens causa: ita Pater haec eo causa diceretur hoc modo remota producere Sp. S. & talis oppositio originalis media-
ta, & remota sufficiens esset: ut Sp. S. distinguatur a Patre, quod dici non potest in nostro casu, quod Sp. S. non procedeat a Filio, quia tunc nulla propositio esset inter eos oppositio originalis, nec proxima, nec remota, ac prouide nullatenus realiter distinguantur. Hanc quoque solutionem amplectimur Ferchii dictes, quod Sp. S. tu habebet duas relationes oppositus originaliter, unam immediatam ad Filium, alteram, mediatam ad Patrem.

Disputatio Septima de Trinitate.

selni de processu Spiritus Sancti cap. 5. ita Ferchius num. 97.
 254 Hac evasio, ut dixi in argumento, ab omnibus censetur improbabilis; & quidem merito; quia supponitur in argumento, Sp. à Filio procedere; si autem in eo casu Sp. esset Pater, & ea-
dem persona cum ipso, jam non procederet à Filio; implicat enim Patrem producere à Filio; quem ipse de se producere, unde
hac ratione præcisè Anselmus in sua Epist. probat Patrem non
esse de Filio, quia Filius est à Patre, neque unquam Anselmus
etiam per umbras insinuavit fore Patrem & Sp. unam personam;
si Spiritus non esset de Patre. Neque suffragatur, quod ait, quod tunc Filius producere in eis similitudine Patre,
& producere Patrem in eis secundum quid, sicut Joseph pro-
duxit Jacobum; Nam in hypothesi, quod Sp. à solo Filio pro-
cedat, supponitur, quod à ipso procedat, ut persona subsistens:
ergo si eadem procedurem terminaretur Pater per responsionem
datam, per eam non acciperet esse tantum secundum quid, &
adventitium, sed verum esse similitudine incommunicabile, &
subsistens, & sic eadem persona esset realiter producta: & ab
aliо, & simul, improducta: & s. & b. habebat esse simili-
tudine, semel à se per actum generationem, & rursus à filio per
processionem, quatenus esset eadem persona cum Sp. & hoc
ipsum latet respondens in ea responsione pancies verbis, sibi
contrariatis, dum inquit, quod data hyphotesis erit in ipso Patre
ratio ingentis, sed non erit ratio similitudine improducti: ergo ex
hyphotesi, si non esset similitudine improducti, erit similitudine
productus, quatenus est eadem persona cum Sp. ergo per spirationem
pativam non tantum producerebat Pater à Filio in
eis secundum quid, sed in eis similitudine, tale enim est esse
spiritum in divinis; Nec tandem juvat Ferchius dicere, quod id
data uno inconveniente multa sequuntur, nam huc incon-
venientia proxime enumerata non immediata, & per locum in-
trinsicum sequuntur ex hyphotesi, sed ex hac secunda responsione,
quae proinde ab omnibus neglegitur, ut improbabili.
255 In hac questione, ut diximus ab eius inicio, movere nos
debent inconvenientia, quae ex hyphotesi sequuntur ute-
ramque haec sequitur, cum suppositio sit omnino impo-
sibilis, sed debemus considerare, quae sequuntur per locum ex-
trinsicum, & quae per locum intrinsicum, & hac secundi ge-
neris omnino evitare, quia nequeunt stare cum hyphotesi.

Dices cum filio iniuncto primus respondent: sicut in similitudine
productus id estificari cuius postum immunitato producere ita etiam
ideo tuncificari cum tertio prodotto suo immunitato producere;
ergo & Neo antecedens quodam secundam partem, si intelligat
id evenire ratione productionis, quia hec nulla omnino est in
Avo respectu Neptoris, per consequens aliquid intrinsicum
addit Avo ratione cuius posuit a Neptune distinguit, sed ab eo di-
stinguunt personaliter rationes, sicut differenti individualis, vel
personalis proprietatis, & hac etiam ratione principium pro-
due ad distinguere unum productum, nempe à filio per locum ab extrinseco,
in qua inventur, quia nempa supponitur esse in perpetuis, ac
eternis; Et hoc etiam valde notandum est, quia etiam conde-
dendum fundamentum Adversariorum, quod sit necessaria aliqua
origini oppositio inter divinas personas, dicitur realiter distin-
guere, adhuc salvamus, data hyphotesi Sp. à Filio realiter
distinguit, quia licet non intercedere inter eos oppositio
actualis, adhuc intercedere a priori realiter, que secundum ipsos
sufficit ad infundendam res, id est distinctionem; licet, ut diximus
que spiritus in aliis, neque actualis te vera sit prima, & immediata
ratio distinctionis inter productus, & productum, sed quia
produces nequit producere, ut per locum personalis proprie-
tatem, qui constitutus in ultimo sum eis, includendo et
iam proprietas personalis, quantum habet incommunicabilis,
unde si eam communicare posset, tunc id est productus
accipere esse, atque generatio, & spiratio, si esset à Patre, &
est nihil minus dura productionibus totalibus
accipere, ergo Filius & Sp. accipientes esse per illas non essent unus,
& idem in ratione personae, quare hac ratio valde ponderanda
est, quia prædicta præcipuum, & unicuius Adversariorum ef-
fugium, dicentium in tali casu, quod Sp. s. procederet à Patre,
ut eadem persona cum Filio; Major probatur, quia licet sit
quodam, an possit aliud dubius productionibus totalibus ac-
ciper esse, sicut per potentiam Dei absolute, quod etiam
negat Doctor, de quo satis dictum est in Physicis, concedunt
tamen omnes, id est non posse, loquendo de communali ordi-
ne, & modo producendi, quia natura superfluitatem refutat,
& hoc modo intellecta major sufficit ad præpositum, quia in
divinis opibus non conjectate ex creatione, seculis tempe-
imperfectionibus, neque oppositum ibi evenire est afferendum, ni-
pi per divinam revaluationem, que ostendat altere se habere rem,
de qua agitur in divinis, quam in creatis contingat; cum igitur
nulla sequatur imperfectione ex eo, quod una totalis produc-
tum dumtaxat haber terminum totalem, ita quoque con-
statere debemus, quod sit in divinis, prædictum quia divina re-
velatio non obstat, sed favet, dum Patres, & Concilia per pro-
cessiones personas distinguunt in divinis, & cuius persona una
tantum assignant processionem; Minor vero confat ex dictis
quest. antecedentibus, ubi ostensum est, generationes, & spirations
adequate distinguunt per sua principia formalia, data hyphotesi,
quod haec productiones essent à solo Patre, adhuc habent
diver-

257 Quarta ratio principalis deductum à Sc. ex distinctione emanationis, quia id non potest duobus productionibus totalibus
accipere esse, atque generatio, & spiratio, si essent à Patre, &
est nihil minus dura productionibus totales, & alterius rationis,
ergo Filius & Sp. accipientes esse per illas non essent unus,
& idem in ratione personae, quare hac ratio valde ponderanda
est, quia prædicta præcipuum, & unicuius Adversariorum ef-
fugium, dicentium in tali casu, quod Sp. s. procederet à Patre,
ut eadem persona cum Filio; Major probatur, quia licet sit
quodam, an possit aliud dubius productionibus totalibus ac-
ciper esse, sicut per potentiam Dei absolute, quod etiam
negat Doctor, de quo satis dictum est in Physicis, concedunt
tamen omnes, id est non posse, loquendo de communali ordi-
ne, & modo producendi, quia natura superfluitatem refutat,
& hoc modo intellecta major sufficit ad præpositum, quia in
divinis opibus non conjectate ex creatione, seculis tempe-
imperfectionibus, neque oppositum ibi evenire est afferendum, ni-
pi per divinam revaluationem, que ostendat altere se habere rem,
de qua agitur in divinis, quam in creatis contingat; cum igitur
nulla sequatur imperfectione ex eo, quod una totalis produc-
tum dumtaxat haber terminum totalem, ita quoque con-
statere debemus, quod sit in divinis, prædictum quia divina re-
velatio non obstat, sed favet, dum Patres, & Concilia per pro-
cessiones personas distinguunt in divinis, & cuius persona una
tantum assignant processionem; Minor vero confat ex dictis
quest. antecedentibus, ubi ostensum est, generationes, & spirations
adequate distinguunt per sua principia formalia, data hyphotesi,
quod haec productiones essent à solo Patre, adhuc habent
diver-

Quæst. IV. An adæquata ratio distinctionis Sp. S. &c. Art. IV. 513

diver- principia formalia, quia generatio esset per intel-
lectum, & spiratio per voluntatem, ergo habent eandem distinc-
tionem, quam modo habeant in ratione durar actionum totalium. Ex hoc argumentum urgat etiam in sententia D. Bon-
ve etiam ipse Ferchius facetus q.6.n.100. tenet. 1. dist.7.dub.4.
dicit quod Sp. S. non potest generari, & spirari simul, quia quæ-
vis una persona potest duobus modis producere, tamen una
persona non potest, nisi uno modo produci, & paulo in-
frā (inquit) quod non est simile, Pater potest generare, & spirare;
ergo Spiritus Sanctus generari, & spirari, quia non est in-
conveniens, unum principium pluribus modis producere, sed
unum principium pluribus modis producere, sed
impossibile, & eandem habet doctrinam dist. 13. quest.
2. ad ult. & quæst. 3. in corpore, & ad 4.

258 Prima responsio cumannis est, quod si spiratio esset à solo
Patre, foret eum generationis passiva una productio, &
consequenter genitus, & spiratio esset unum suppositum ade-
quatum formaliter, sicut universaliter, & equivalenter posset
dici duplex, quare ad argumentum negant minorem, ad cuius
probationem dicunt, distinctionem personarum procedentiū
adæquatē non sumi ex diverso principio, Quod, sed etiam ex di-
verso principio, Quod, si autem s. Filius, quām Spiritus à so-
lo Patre procederet, non haberet diversum principium, Quod, &
sic essent distincte personae. Sed Contra, quia ut constat ex di-
ctis quæst. precedent. Conclita, & Patres numerum, & distinc-
tionem processionalium adequatē defundunt ex duplice prin-
cipio, Quod, docentes, illas processiones abvicien distingui, sicut
& terminos illarū per illos modos passiva productionis per in-
tellectum, & voluntatem, sic Aug. lib. 5. de Trin. cap. 14. circa
principium docens, Spir. Sanctus non esse filium, exiit enim,
non genitom natus, sed quoniam datum, & Damasc. lib. 6. i. fulci-
cap. 9. Spiritus Sanctus Patris substantia non genitus, sed pro-
cedens, Nizianensis oratione in Simeone la munia circa medium
dicens, Sp. Sanctus vero spiratus est, procedens quidem ex Patre,
non tamen Filiationis modo, ut nec generationis verum processio-
nis. Nec valet dicere, Patres supponere, quid filii producunt
Spiritum Sanctum, & quid Sp. S. procedat à filio; nam in re-
latis auctoritatibus etiam Patres supponunt, Sp. S. à filio quo-
que procedere; tamen exprefse solum considerant ipsam in
ordine ad Patrem, & sub tali consideratione dicunt procedere
adhuc, ut personam à filio realiter distinguit, quia procedit per
voluntatem, & non tantum ex hyphotesi, ut dicebamus, prin-
cipium formale huiusmodi processionalia ita perfectum effec-
tum in solo Patre, sicut modo in Patre, & Filio; tunc quia in
solo Patre efficit voluntas infinita cum essentia in ratione ob-
jecti infinite diligibilis, que s. principium formale produc-
tus praefat; tunc quia illa processio non est secundum se perfec-
tor per hoc, quod est à duobus, ut dictum est; & potest etiam
probari ex dictis in similis paulo supera n. 254.

Ferchius qu. 6.n.98. tripliciter respонdet, primo ait, divinas
productiones passivas non esse totales, sed partes, quod etiam
intellige de facto, & non tantum ex hyphotesi, ut dicebamus, prin-
cipio, quia generatio passiva, & essentia sunt duas rationes,
quasi partes, ex quibus resultat totalis terminus genera-
tions, qui est Filius, & persona, sic spiratio passiva, & essentia
sunt rationes parciales, ex quibus constituitur Spiritus Sanctus;
addit, quod principia originalia manent, sed variat ratio for-
malis secundum principi, scilicet spirativi, quod ponit inco-
minicabile Filio; primis, & potentia proxima talis principi
ideoque est filius alter procedit, ut Amor, ideoque est spiritus,
quod differunt, ut patet, ex sola diversitate principi
Quod, desumus. Dices cum Amico, hanc diversitatem non suf-
ficere, quia generatio activa est per modum naturae, & intellectus,
& spiratio activa per modum voluntatis, & tamen neutra
distinguit ab altera realiter. Contra, quia argumentum non
urget præcisè ex hoc quod ille productiones sint alterius rationis,
sed etiam quia sunt productiones passivas, & totales, &
idem nequit accepte esse per duas productiones totales, & alterius
rationis, quamvis ergo idem suppositum possit sibi vindicare
duas productiones activas a generationis rationis, cum id videamus
contingere in creatis, & de facto id affirmatur de Patre divino
producent per generationem in simili, & spirationem; nequa-
quam tam potest idem s. filius plusibus totalibus produc-
tionibus accipere effectum quiaque ait Philo, opus non
est, tantum esse distinctionem in principiis, quanta est in principiis,
et idem argueret non valet à productionibus activis ad passi-
tas, ut non major sit distinctione in ipsis, quam in illis, nam ista
potest adhuc maiorem inter se habere distinctionem, & incō-
minicabile Filio; primis, & potentia proxima talis principi
ideoque est filius alter procedit, ut Amor, ideoque est spiritus,
quod differunt, ut patet, ex sola diversitate principi
Quod, desumus. Dices cum Amico, hanc diversitatem non suf-
ficere, quia generatio activa est per modum naturae, & intellectus,
& spiratio activa per modum voluntatis, & tamen neutra
distinguit ab altera realiter. Contra, quia argumentum non
urget præcisè ex hoc quod ille productiones sint alterius rationis,
sed etiam quia sunt productiones passivas, & totales, &
idem nequit accepte esse per duas productiones totales, & alterius
rationis, quamvis ergo idem suppositum possit sibi vindicare
duas productiones activas a generationis rationis, cum id videamus
contingere in creatis, & de facto id affirmatur de Patre divino
producent per generationem in simili, & spirationem; nequa-
quam tam potest idem s. filius plusibus totalibus produc-
tionibus accipere effectum quiaque ait Philo, opus non
est, tantum esse distinctionem in principiis, quanta est in principiis,
et idem argueret non valet à productionibus activis ad passi-
tas, ut non major sit distinctione in ipsis, quam in illis, nam ista
potest adhuc maiorem inter se habere distinctionem, & incō-
minicabile Filio; primis, & potentia proxima talis principi
ideoque est filius alter procedit, ut Amor, ideoque est spiritus,
quod differunt, ut patet, ex sola diversitate principi
Quod, desumus. Dices cum Amico, hanc diversitatem non suf-
ficere, quia generatio activa est per modum naturae, & intellectus,
& spiratio activa per modum voluntatis, & tamen neutra
distinguit ab altera realiter. Contra, quia argumentum non
urget præcisè ex hoc quod ille productiones sint alterius rationis,
sed etiam quia sunt productiones passivas, & totales, &
idem nequit accepte esse per duas productiones totales, & alterius
rationis, quamvis ergo idem suppositum possit sibi vindicare
duas productiones activas a generationis rationis, cum id videamus
contingere in creatis, & de facto id affirmatur de Patre divino
producent per generationem in simili, & spirationem; nequa-
quam tam potest idem s. filius plusibus totalibus produc-
tionibus accipere effectum quiaque ait Philo, opus non
est, tantum esse distinctionem in principiis, quanta est in principiis,
et idem argueret non valet à productionibus activis ad passi-
tas, ut non major sit distinctione in ipsis, quam in illis, nam ista
potest adhuc maiorem inter se habere distinctionem, & incō-
minicabile Filio; primis, & potentia proxima talis principi
ideoque est filius alter procedit, ut Amor, ideoque est spiritus,
quod differunt, ut patet, ex sola diversitate principi
Quod, desumus. Dices cum Amico, hanc diversitatem non suf-
ficere, quia generatio activa est per modum naturae, & intellectus,
& spiratio activa per modum voluntatis, & tamen neutra
distinguit ab altera realiter. Contra, quia argumentum non
urget præcisè ex hoc quod ille productiones sint alterius rationis,
sed etiam quia sunt productiones passivas, & totales, &
idem nequit accepte esse per duas productiones totales, & alterius
rationis, quamvis ergo idem suppositum possit sibi vindicare
duas productiones activas a generationis rationis, cum id videamus
contingere in creatis, & de facto id affirmatur de Patre divino
producent per generationem in simili, & spirationem; nequa-
quam tam potest idem s. filius plusibus totalibus produc-
tionibus accipere effectum quiaque ait Philo, opus non
est, tantum esse distinctionem in principiis, quanta est in principiis,
et idem argueret non valet à productionibus activis ad passi-
tas, ut non major sit distinctione in ipsis, quam in illis, nam ista
potest adhuc maiorem inter se habere distinctionem, & incō-
minicabile Filio; primis, & potentia proxima talis principi
ideoque est filius alter procedit, ut Amor, ideoque est spiritus,
quod differunt, ut patet, ex sola diversitate principi
Quod, desumus. Dices cum Amico, hanc diversitatem non suf-
ficere, quia generatio activa est per modum naturae, & intellectus,
& spiratio activa per modum voluntatis, & tamen neutra
distinguit ab altera realiter. Contra, quia argumentum non
urget præcisè ex hoc quod ille productiones sint alterius rationis,
sed etiam quia sunt productiones passivas, & totales, &

M. M. in sent. Tom. I.

K K si autem

Disputatio Septima de Trinitate.

Si autem una productio constituit in eis primo, altera in eis secundo, una sit constitutiva, altera adventitia, una esse simpliciter, altera secundum quid, aut ambas secundum quid; negat, nam idem suppositum Christi (inquit) accepit esse per duas generationes eternam, & temporalem; sic idem homo accipit esse naturale, & esse supernaturale duplicit productione, quarum utraque est totalis respectu sui termini formalis, atque etiam respectu sui termini totalis punit hominis, & hominis grati Deo. Et data opinione Philosophi de pluralitate formarum, ut generetur homo prius in eis plantae per animam vegetabilem, posterius tempore in eis animalis per animam sensitatem, & rursus posterius tempore in eis hominis per animam rationalem, hic sunt tres generationes, quarum maioresque illi sufficiunt ad dandam eis tibi correspondens, & tamen in eodem supposito tres productiones sunt compossibilis; que tres productiones, si eadem temporis momento fierent, nihil minus idem suppositum acciperet triplex esse, tribus productionibus sufficientibus, & simpliciter, quia sunt reque substantiales, sed subordinatae; ita stante hypothesi Filius acciperet ordinatae, & esse notitia, & esse amoris.

262 Hac responso licet tot verbis ampliata, & exemplis suffulta est illa eadem, quam adduxit, & rejecit Rada citatus supra n. 259, quia tunc propositio per voluntatem secundum omnia sibi intrinsecus est, ita perfecta in solo Patre, scit modis est in Patre, & Filio, tunc enim est adhuc idem principium formale, & ejusdem rationis, & idem terminus sub ratione amoris; ergo erit processio omnino ejusdem rationis, & dans esse simpliciter termino producere, scit modis antecedente scit rursum ostendo, ratio quare nec nos intellegimus, nec voluntas possunt esse principia alicuius productionis dantis esse simpliciter, & primi; bene tamen intellectus, & voluntas divina, alia non est ex Scoto 1. dist. 2. q. 7. nisi quia potentiae intellectuales nostra non sunt adequate anima in effendo, neque illi realiter identificata summa reali identitate, sed solum secundum quid, sicut sunt intellectus, & voluntas divina; sed data hypothesi adhuc divina voluntas est summa identificata cum divina natura, ac eidem medium in operando, & ut etiam in effendo, omnino equalis, neque ea sequitur oppositum per locum intrinsecum, ut enī sit ei sic identificata, ac in extendendo, & non petit divina voluntas, ut sit in dubiis suppositis, quia etiam in priori signo originis, antequam intelligitur esse in Filio, & intelligitur esse in solo Patre per summam identitatem, cum nullam perfectionem accipiat Pater à Filio; ergo in causa posito etiā in solo Patre existens est principium alicuius productionis, dantis esse principium & simpliciter. Neq; exempla, quibus contendit, oppositum studeat, sunt ad rem, non primum de Patre, qui constituit generationem activa in esse simpliciter, & secundum spirationem activa in esse secundum quid; nam idem suppositum bene potest vendicare sibi duas productiones activas alterius rationis, quasi in una constitutiva in esse simpliciter, & altera in esse secundum quid, & adventitia; non tamen idem potest accipere esse duas productionibus passivis totalibus, quarum qualibet nata est dare suo termino esse simpliciter, scit sunt divine productiones modo, ac etiam in causa posito, ut nunc probatum est. Neque secundum de supposito Christi accipiente esse per duas generationes eternam, & temporalem est, ad rem, quia ex illarum duarum generationum die naturae subsistunt in eodē divino supposito, ac ex vi divina generationis, & spirationis communicari eadē numero naturae subsistat in pluribus suppositis, non solum de facto, sed etiā data hypothesi, ut probat argumentum, nam terminus totalis uniuscujus, que illarum productionum esse debet suppositum constitutum, ex unaquaque productione passiva, quarum una est per intellectum, alia per voluntatem, & essentia per eas communica-ta. Neque tertium de homine productio in esse supernaturali per gratiam, nam haec productio est merē accidentalis, & ad purum accidentem terminata, non autem ita foret spiratio etiā data hypothesi, ut etiam procederet a voluntate infinita, & divine nature adequata, tunc in operando tunc in effendo, etiā in causa posito dare esse principium & simpliciter, non autem secundarium, & secundum quid. Quartum denique exemplum est penitus improportionatum non solum ad rem nostram, sed etiam ad ejus intentum; nam supposita illa opinione de pluralitate formarum in composite, illae productiones esse partales hic vero sunt totales; illae omnes darent esse simpliciter, unaque; in genere suo, hic una das esse simpliciter, altera secundum quid, & adventitium; illae sunt ita subordinatae, quod ultima productione nēpē per infusionē animae rationalis dat ultimū esse cōpletū substantiale cui precedentes productiones subordinant, in divinis ē cōtā eadē persona per primā productionē accipere esse simpliciter, & primū; per spirationē vero, quia est productio posterior, & ultima, acciperet illa eadem persona esse tantū accidentalē, id est adventitium, & secundum quid; quare exemplum, ut dixi, nec nobis, nec respon-

denti faveat, sed et penitus abs re; Alia quādam addit Ferchius sub eodem n. 99 pro limitanda quadam propositione in argumen-to aliamp̄ta, qua male sonat in divinis, acque idē mercito corrigitur a Gavatio in impugnatione responsoris hujus; quantum verò valeat responso, quam afferat ad confirmationem argumenti principali ex auctoritate D. Bonav. deductam sub n. 100, quilibet etiam medicis intelligentiā dijudicare potest, adeo ut ultra dicta nova non egena confutatione. Præterēdū tamen non est, esse omnino frivolum, quod sit D. Bonav. loqui de productionibus divinis, ut de facto sine de facto autē cum generatione passiva conjugetur spiratio activa; que est distinguens in eis rei à responde autē loquimur ex hypothesi. Hoc (inquit) frivolum est, & omnino præter intentionem heraphicū Doc̄, qui non narratione negavit, posse Spir. Sanctum generari, & spirari simul, quia generatione passiva est spiratio conjugatur ait Ferchius, sed quia una persona non potest nisi uno modo producere, & unum principiatum pluribus modis producere est impossibile, & incompossible, ergo de divinis productionibus non loquitor tantum Seraphicus Doctor, prout de facto sunt, & Theologice, sed etiam secundum suas rationes formales & metaphysicas, ratio enim compōibilitatis, vel incompatibilitatis definiuntur, præcisē ex rationibus formalibus extremitum, præciso quoque aliis accidentalibus respectu.

Quin tandem contra tertiam sententiam, quę erat Aureoli,

Quæst. IV. An adæquata ratio distinctionis Sp. S. &c. Art. VII. 515

esse isti, qui est, personalem proprietatem diximus, per quam quilibet unus est ab omnibus aliis distinctus, si ergo personalis proprietas pro certo incommunicabilis est, & est illa ex qua uniusque habet esse isti, qui est, sequitur evidenter, acutam spirationem non esse personalis proprietatem. Filium constitutum in eis Fili, tunc quia non unius est Patri & Filio, tunc quia Filius precise est, quia Filius est Filius; spiratione autē activa constituitur in eis spiratoris, vel spirantis, non autem in eis Fili.

264

Dēdī hoc idem probatur ratione, quoniam persona est intellectualis naturae incommunicabilis substantia, atque idē formale illius constitutivum est debet, quod incommunicabile est spiratio activa non est aliquod incommunicabile, eum sit communis Patri, & Filio, ergo nequit filium constitutum in eis personam. Tunc quia essentia divina est de ratione personae, quia tamen communis est tribus personis, nulla earum constitutere dicuntur in eis personali; ergo pari ratione, quia activa spiratio pluribus personis est communis, etiam si concederetur esse aliquo modo de ratione Fili, non potest cum constitutere in eis personae. Tunc quia prius intelligitur, Filius est productus, & constitutus in eis personae, quia spiratio activa sit in eo; ergo per eam intelligi nequit constitutum in eis personali; probatur assumptum, quia prius origine Filius intelligitur à Patri productus, quam Sp. S. Tunc quia si de ratione Fili est, quod spire Spir. S. sequeretur per locum intrinsecum, quod ablatā spiratio activa, filius non maneret; unde quod propria omniō irrationaliter est, nam ex primo intellectu minorum se queretur utramque partem contradictionis, nam filius existeret ex hypothesi, ac etiam simul non esset per locum intrinsecum, quia supponitur ei deficere spiratio activa, quae est eius formalis constitutivum; at omnes, uno vel altero excepto, concedunt, hoc questionem esse rationabilem; ergo &c. Tunc tandem, quia hoc asserendo plane totam distinctionem inter divinas personas confundimus admittendo, personas secundum illud personaliter distinguunt, in quo convenient, quod idem est, ac personas per idem distinguunt, & non distinguunt, quae est manifesta contradictione; sed quia rarissimi concedunt, spiratio activa esse ratione constitutiva filii in eis personae, ulteriore probacione non est opus.

ARTICULUS SEPTIMUS.

Thomistarum argumenta diluvuntur.

OBJECTIO PRIMA.

Ex Autoritate.

265

In oppositione Primū arguit communiter Thom. auctoritate Concil. & Patrum expresso documentum, foliis originibus distinguunt personas, atque idē sublata origine unius ab aliis, censentur non esse ab aliis distinctas; Concilium Tolent. 11. in confessione fidei loquens de divinorum personarum distinctione inquit, Hoc solo numerum inserviant, quod ad unum sunt, & hoc solo numerum carent, quod in se sunt, non sunt autem adiuncti, secundum relationes originis. Concil. Tolent. primum in confessione Fidei in fine sic habet, credimus, Sp. esse Paracletum, quinet Pater sit, nec Filius, eo quod sit a Patri filio propositus; & Secundum adiungit, quod etiam secundum relationes originis, foliis originibus oppositum, sed foliis originibus distinguuntur vel oppositum, vel falso dispartiat, quae expofito deducitur ex Scoto loc. cit. ubi eodem modo exponit Boetii auctoritatē quod relatio multiplicat Trinitatem, nam fensus est (inquit Doctor) quod relationes vel oppositum, vel falso dispartiat personas distinguunt, quod etiam in sensu quod est per se, non est per se, sed quia ratiōni concedunt, spiratio activa esse ratione constitutiva filii in eis personae, ulteriore probacione non est opus.

266

Deinde idem probat ex Patribus D. Anselmo. Epist. de propositi. Sp. S. 2. Hoc sola causa pluriabilitatis est in Deo, ut sit Deus de Deo, quod totum dici potest, relatione, unde Theologii desumpterū

illud axioma omnia in divinis sunt unius, ubi non obviat relatio, nisi oppositio, & cap. 3. similia habet. Ricard. Vič. lib. 4. de Trin. c. 5. in divina natura circa originem solam oportet querere personarum differentiationem. Isidorus lib. 1. differentiationem c. 3. ab initio inter personam Patri, & Filii. & Sp. ita fecerunt, quod Patri nec genitus est nec procedens; Filius ex Patri genitus, sed procedens, Bernardus ep. 190. Quod alter ex altero, vel alter ad alterū veracissime dicitur, personas, sed non distinctionem, Boetius lib. 1. de Trin. cap. 2. Substantia continet unitatem, et ratio multiplicat Trinitatem: Nazianzenus orat, s. de Theologia, inquit, personas divinas esse diversas, quae in vicem respiciunt, sed se invicem non respiciunt per relationes dispartias, sed oppositas. Afferunt quoque alios Patres eodem modo loquentes de personarū distinctione, nonne quod patrū originis, & relationes invicem oppositas, non verò dispartias tantum, sic enim videtur etiam loqui Damasc. lib. 1. fidei cap. 11. Fulgentius de fide ad Perrum cap. 1. Aug. tract. 29. in I. cap. 9. Leo Papa epist. 91. ad Tertium, Dionys. Areopag. cap. 2. de divinis nominibus; quoniam Patrum, & Concil. testimonia postea à Thomistis adducta, & ad naudentia utique repetita, tanquam si ab eis non haecens fuissent ad sufficiatiam ponderata, iterum aggerat, & exaggerat Ferchius q. 6. cap. 4. Et quoniam ad auctoritatem ex Concil. Tolent. 11. adductam solent nostri respondere Scotorum, per particulam adiuvicem significari, quod personae differunt per relationem, unde subdit Concilium personas carente numero, quod in se sunt, id est, secundum absolutum numerum carent, secundum relationem solam numerum habent; autem per relationem oppositam, vel dispartiam, concilium non declarat, quam etiam explicacionem alii Patrum testimoniis solent accommodare. Ferchius hanc communem reicit Scot. responsiveness, eo quod Concilium, & D. Aug. eis illa auctoritate loc. cit. non solū ponunt relationem in communione, ut opponitur ab soluto per nomen, ad aliquid, sed etiam specificant relationem directe oppositam per particulā, adiuvicem; nec enim magister, & dominus dicuntur adiuvicem, & tamen habent relationem dispartiam inter se; ergo in ista responsive concedunt genus relationis, & negant species relationis oppositam, quia magister, & discipulus adiuvicem dicuntur, concedere ergo Concilii & Patribus, quod dicunt in genere, & negare, quod dicunt in specie, non licet sane, hæc phrasit, adiuvicem, in Latina significatio nihil aliud inter, nisi quod unum dicunt ad aliud, & aliud vice versa dicuntur ad unum, quam significacionem, & S. Aug. & Patres Concil. Tolent. optimè sciebat, quam tamen impugnatione ne putes Ferchii propriam, nam est communis Thom. hoc eodem prorsus modo communem Scotitum responsiveness in impugnationem.

Respondit hanc communem Scotitum responsive in impugnationem sufficientissimam eis ad explicanda relata testimonia Conciliorum, & Patrum, nimis carente numero, per personas distinguuntur, ut etiam Patrum originibus, non esse ita intelligentes, sed ut affirmit voluntari, quod distinguuntur præcisē, foliis originibus oppositum, sed foliis originibus distinguuntur vel oppositum, vel falso dispartiat, quae expofito deducitur ex Scoto loc. cit. ubi eodem modo exponit Boetii auctoritatē quod relatio multiplicat Trinitatem, nam fensus est (inquit Doctor) quod relationes vel oppositum, vel falso dispartiat personas distinguunt, quod etiam in sensu quod est per se, non est per se, sed quia ratione concedunt, spiratio activa esse ratione constitutiva filii in eis personae, ulteriore probacione non est opus.

Exponit Concil. de Trinitate, quod in se sunt, id est, secundum relationem, unde subdit Concilium personas carente numero, quod in se sunt, id est, secundum absolutum numerum carent, secundum relationem solam numerum habent; autem per relationem oppositam, vel dispartiam, concilium non declarat, quam etiam explicacionem alii Patrum testimoniis solent accommodare. Ferchius hanc communem reicit Scot. responsiveness, eo quod Concilium, & D. Aug. eis illa auctoritate loc. cit. non solū ponunt relationem in communione, ut opponitur ab soluto per nomen, ad aliquid, sed etiam specificant relationem directe oppositam per particulā, adiuvicem; nec enim magister, & dominus dicuntur adiuvicem, & tamen habent relationem dispartiam inter se; ergo in ista responsive concedunt genus relationis, & negant species relationis oppositam, quia magister, & discipulus adiuvicem dicuntur, concedere ergo Concilii & Patribus, quod dicunt in genere, & negare, quod dicunt in specie, non licet sane, hæc phrasit, adiuvicem, in Latina significatio nihil aliud inter, nisi quod unum dicunt ad aliud, & aliud vice versa dicuntur ad unum, quam significacionem, & S. Aug. & Patres Concil. Tolent. optimè sciebat, quam tamen impugnatione ne putes Ferchii propriam, nam est communis Thom. hoc eodem prorsus modo communem Scotitum responsiveness in impugnationem.

Respondit hanc communem Scotitum responsive in impugnationem sufficientissimam eis ad explicanda relata testimonia Conciliorum, & Patrum, nimis carente numero, per personas distinguuntur, ut etiam Patrum originibus, non esse ita intelligentes, sed ut affirmit voluntari, quod distinguuntur præcisē, foliis originibus oppositum, sed foliis originibus distinguuntur vel oppositum, vel falso dispartiat, quae expofito deducitur ex Scoto loc. cit. ubi eodem modo exponit Boetii auctoritatē quod relatio multiplicat Trinitatem, nam fensus est (inquit Doctor) quod relationes vel oppositum, vel falso dispartiat personas distinguunt, quod etiam in sensu quod est per se, non est per se, sed quia ratione concedunt, spiratio activa esse ratione constitutiva filii in eis personae, ulteriore probacione non est opus.

KK 2 ad-

ad invicem sunt, non quod ad se sunt, quia enim Deus Pater ad se est. *Ubi cum Filio & Sp. S. non sunt tres illi*, eis quomodo esse esse ad aliquid vel esse ad se invicem opponuntur, quod est ad se; at hoc divisio in eis ad invicem; & eis in se, vel ad se adaequata non fore, si sub priori membro Concilium, & Aug. non comprehendenter relationes disparatas, cum iste non possit sub posteriori membro concludi, quia non sunt entia de se, vel in se, ut loquuntur Concilium, & Aug. eis entia absoluta, unde neque hinc sequitur, quod Scotifacit concedant Concilii & Patribus, quid dicunt in genere, & negent, quid dicunt in specie, etenim concedunt, quid dicunt tam in genere, quam in specie, quia loquuntur de relatione, ut simili oppositam, & disparate comprehendunt iure Scotifacum exppositio sumitur exprise in Aug. lib. 5. de Trin. c. 11. ubi habet; *Quo propriu flagula in Trinitate dicuntur, nullo modo ad scripta; Je ad invicem dicuntur, id est relative, non substantialiter et a dici manifestum est, ubi vides, particulariter ad invicem*, ut Aug. opponit, quod est esse ad Te, ita particulariter ad invicem, idem omnini significat, quod relative. Ulterius hanc etiam communem solutionem dicit potest, id est partes afferere, personas divinas solum distinguunt per relationem originantis, & originatae, non quia persona originata solum ab originante distinguatur, sed quatenus nulla persona in divinis reperitur, que non sit vel originans, vel originata, atque idem quo in divinis non habet rationem originantis, vel originati, non potest personaliter distinguiri, quo sensu propositio Parti verificetur adhuc in hypothesi, quia Sp. S. supponitur a Patre originatus per processioneum, per quam per ipsum manifestatus sit, hec Beliarum, ubi, ut patet, docet ex mente Nisiem, Sp. S. a Filio distinguunt medium quia per ipsum manifestatus est, id est ex Filio productus, ut ipse expoit, sed etiam per diversum substantia modum, quia scilicet non per generationem, ut Filius, sed per processioneum est a Parce; unde si non esset a Filio, adhuc per processioneum a Patre diversum modum substantia haberet, per quem diversum substanti modum a Filio distingueretur; ex quo constat, Nisiem omnino nobis favere, unde licet in primo testimonio dixerit, *ad distinguunt Sp. a Filio, quia per ipsum est, nobis non officit, quia hanc non assignat, vel causam precism, & omnino primam, nam, & aliam differentiationem postea assignat priorem, ac magis intrinsecum nimirum per diversos substanti modos, ut praeferim Beliarum explicit, qui proinde, ne fibi in eodem capite contradicat, ita intelligendum est, ut verba in argumento allata hinc sensu faciant, quid cum ambo, scilicet Filius, & Sp. S. a primo sint, id est, a Parce, non sufficiente distinguerentur tres ille personae, nisi alter per alterum est, hoc est, nisi alter, vel originans, vel originata rationem habet, quia ut num. praecedent, dicebamus, quod in divinis non habet rationem originantis, vel originati, non potest personaliter distinguiri; sed quicquid sit de auctoritate Beliarorum, certum est Nisiem nihil nobis officere, sed potius omnino favere, nam cum in primo loco sit, Sp. S. a Filio distinguiri, quia ab ipso est, hanc causam assignat, sed alaram a nobis affectam non negat, & in posteriore loco a Vasquez adductu utramq; recognoscit, licet Vasquez super eam tantum reflectat, quia si faveret.*

S. p. 3. s. imponebit a fato originariis pro. p. c. inveniuntur. quia
Filio distinguieretur, qui non procedet, sed generatur; Accedit etiam quod iuxta dicta n. 26. etiam data hypothese adhuc remanet talis oppositio originis inter Filium, & S. & S. qualis, & quanta sufficerit ad eorum dilinitionem ex hoc capite peritam, quia licet ex hypothesi non acte procederet a Filio, posset tamen procedere, quo oppositio potentialis etiam sufficerit ad personarum distinctionem, tamen enim implicat personam produc- tam identificari cum ea, à qua actu productur, sicut cum ea, à qua produci potest, aliquo posset idem a seipso procedere.

3 Ad Conc. Tolitanum, primum optimè occurrit. Rada non ita legi in Concilio, sed hoc modo, credimus Sp. sive pro parte illius quin nec Pater sit, nec Filius, sed à Patre. Filioque procedens, absque illa causaliter quo; & quando ita legetur, nostrarum sententias non adverterat, nam nos quoque illam causalem admittimus, sed dicimus, dari quecumque aliam priorem; & immemoriam, quæ adhuc remaneret illa sublata, de qua Concilium loquitur, quam non sit, esse præciam, sed illam asserit, & aliam non negat. Ad testimonium Ioh. Theologici in Council. Florent. dicimus, intentionem eius non fulsis, quia referatur ad Adversarios, quis nequebat eam distinctio inter divinas personas, nisi relative opponuntur, aliquoquin sibi expressæ contradiceret, nam paulo superiori dixerat, Ut in ipsis personæ differentiæ inter se esse certe est, ut hypostaticæ personæ, que proprietates incommunicabiles sunt; si autem sensus efficit in testimonio adducto, quod Filius per activam spirationem personaliter a Sp. S. distinguatur, jam non per proprietates incommunicabiles, differentiam divinariæ personarum assignatur, cum activa spiratio communis sit Patri & Filiis; intentione itaque illius Theologii erat ostendere Sp. S. accipere eam idem omnino à Patre, & Filioque patet ex verbis, quæ subiecte illis hanc in argendo relativissime efficiuntur, ut iuxta omnes supradictos Doctores sic intelligere, ut idcirco persona haec id est Sp. S. dicatur accipere, atque eis, quod ab aliis est, præcisa autem processione Sp. S. à Filio, adhuc ut Sp. S. per processione à Patre constitueretur in eis personalis, & per eam à quacumque alia persona distinguatur, in hoc itaq; sensu dixit, quod, Sicut relatio divina processione personas multiplicat, ita et non dilatatur, quamvis in relatione Pater à Filio, & persona ab alia distinguitur, & in hoc sensu admittitur, quantumlibet personam producunt ab illa distinguimus per relationem in processione fundatam, non tamen necessariò necessitate intrinseca in processione ab illa eadem persona à qua distinguitur. Testimonium vero Nissenii à Befallionis adductum in codice Conc. Florent. quod solum ajunt urgente Vasquez, & Arriaga, gratis concedendo, alias Patres bene à nobis explicari, paulo altius expendendum est, cui adducti Vasquez cap. 4. aliud testimonium ejusdem Gregorii Nissenii lib. i. contraria Eunomium, & ab eodem Befallionis adductum oratione cit. cap. 6. ubi loquens de distinctione Sp. S. Filio inquit, Distinguitur ab eo sua proprietate, quæ est, quod unigenitus ex Patre productus est, & quod per ipsi Filium manifestatus est, quod de eterna processione intelligit, & particula Per, loco causaliter significat. Ref. itaq; hoc secundum Nissenii testimonium à Vasquez adductum præstare nobis reçam intelligitur primi, insinuando præfertim expositioni Befallionis, siquidem illa oratione citat Nissenii in hoc secundo testimonio duplarem assignare ratione distinctionis Sp. S. Filio, Primo quod non per generationem ex Filio, sed per processus ex Patre sit, ac si diceret per diversū substantiæ modū, secunda quod gnavit præter oppositionem relativam inter causam, & causatum, quia de causa nonnulli sufficiunt particulam, solum in primo testimonio non sinecure additum est; ne Nissenii sibi contadictiorum existat, respondet nu. 32, illum distinguere Sp. S. à Filio dupliciter, negativè per proprietatem in Filiis, scilicet esse unigenitus, quæ proprietas non est in Sp. S. & positivè, quia manifestatus est per Filium, quare loquendo de differentia positiva alia non affectur, nisi quod est causatus ex Patre, & manifestatus, seu causatus per Filium. Hec tam gloria omnino, contraria est intentioni Nissenii, ejusq; verbis, non enim inquit in illo Sp. S. distinguiri à Filio per proprietatem in Filiis, quam non habet, ut impræstissime loquitor Ferchini, sed ait, distinguatur ab eo sua proprietate, quæ est, quod nec ut unigenitus ex Patre producitur, sed quæ quidem propriae in Sp. S. plane positiva est, ut omnibus notum, licet per negationem interdum explicetur, ut quia, ut explicit Befallionis cit. diffractus Sp. S. Filio ex hoc capite assignato à Nissenio, ex quod non per generationem, ut Filius, sed fed per processum ex Patre sit diceretur per diversum substantiæ modum, fed distinguiri per diversos productionis, & substantiæ modum non est distinguiri mere negative, sed positivè; ergo Ferchini explicatio ad hunc locum omnino frivila est. Quando igitur inquit Nissenii, Sp. S. à Filio solum discerni ex oppositione relativa secundum causam, & causatum (admisso, particulæ solum, bona fide refervi) vel hoc catenis dictu, quatenus nullæ persona in divisione est, quia non sit vel originans, vel originata, & quid in Deo ratione non habet, vel originant, vel originatis, non potest personaliter distinguiri, non vero quia persona originata solum ab origine distinguitur, ut legator exponit Gav. opif. cit. p. 1. c. i. ubi docet, aliud est, dividens personas personaliter distinguunt solum per differentiam cause, & causati, sive prodentes, & producunt aliud verum, quod per talen differentiam ita distinguuntur, ut quæ ratione causati habeat sibi illa solum servetur, cui ratio convenit causæ, primum verum est, cum enim personæ divinae per relationes originis in eis persone constituantur, quæ relationes, vel activæ vel passivæ sunt, necessariò sunt, quamlibet personam, vel prodentes, vel producti, vel ratione habentes, adeo quod si nec producent, nec producuntur, nec etiam persona sit, & consequenter nec ab aliis personaliter distinguuntur, at secundum falso est, neque à Nissenio assertur. Vel si contadictori. Nissenii locupleti locupleti oppositiones relativa, quæ propriæ inter originans, & originatum notandum est, aliud esse, quod Filius, & Sp. S. solum inter se differunt, quia unus est ab altero, aliud est, quod per hanc processum solum est apprehendamus eorum distinctionem, primum non assertur à Nissenio, aliqui filii contradicteret, sed tantum secundum, quia etiam docet Ans. lib. de process. Sp. S. hac distinctione per processum non bis manifestior, quam illa prima, & immutata per propriam constitutiva, & per diversos procedendi modos, & id est per hanc

pro-

posteriorem, ut nobis manifestiorem solum deprehendimus illam priorem, & magis occultam, ex hoc tamen inferre non licet, quod hec sola sit causa praecisa talis distinctionis.

270 De mente D. Ansel. in epist. de process. Sp. S. abunde dictum est art. 3. à n. 217. testimonia vero aliorum Patrum facile expli- cantur. & si bene perpendatur potius nobis faveat, solent enim dicere Patrem: Filium. & Sp. S. inter se personaliter distinguuntur.

dicer, Patrem, Filium, & Sp. S. Inter se per se formulariter distingui
per origines, quia Pater genuit, Filius generatus, & Sp. de utroq;
procedit, ita praefertim loquitur S. Leo. Papa loc. cit. per hoc re-
futans Sabellii heresim, *quia aliis est, qui genuit, aliis, qui geni-
tus est, & aliis qui de utroq; procedit*, ex hoc autem statim deduc-
tur, generationem activam, generationem passivam, non autem
spiracionem activam Patrem, & filium à Sp. S. distinguere; ut
nisi deducatur Ferch. At obicit aliam Riccard. de S. Vict.
auctoritatē, nullum citas loc. dicentis, nasci distinctionem
personarum ex numero productientium, quia una persona producit
& non producitur, alia producit, & producitur tercia producitur
& non producitur; ergo per activam spiracionem Patres distinguin-
tunt primam, & secundam per personam a tercia. Responsum distin-
ctionem à Riccard. desumptam ex numero productientium nō
esse ex principiis formalibus distinctionis, sed per predicta ex-
trinsecaganter tertiā personam distinguunt ab aliis per hoc, quod
producit, & non producit, & tamen per non producere ne-
quie ab aliis positivē distinguunt, & per produci, ut si conveni-
cum Filio, & è contra Filios quad productionem activum ut sit
convenit cum Pare, & quad productionem passivam con-
venit cum Sp. S. in conceptu inadeguo, non est ergo prima, &
per se distinctione, quia sic assignatur, sed potius quædam distinctione
per collectionem proprietatum, & ex conditione predicatoriorum
etiam extrinsecum. Dices Sp. S. communiter à P. P. distinguitur
a Patre, & Filio, quia ab eis procedit, ergo è contra Pater, &
Filiis erunt ab ipso cōdistinq̄nt, quia illam spirant ratione mutu-
relationis oppositae. Concedo consequentiam de distin-
ctione concordanti, & secundarij, ne de formalib; & prima-
ria. Dices Sp. S. distinguunt ab utroq; spiracionem passivam
distinctione per se, & primaria; ergo eodem modo distinguun-
tut Pater, & filius ab ipso per spiracionem activam. Nego par-
tatem, quia processio passiva est proprietas personalis constituti-
viva Sp. S. & consequenter per se diff. inclusa illius ab aliis perso-
natis, at activa spiratio est motio communis Parti, & Filii, eiusque
adventitia non autem constitutiva in persona personali, alia auto-
ritates minoris momenti, quia nihilominus ferme urgat Fer-
vide explicare & diligenter examinare a Gavio a. p. c.

OBJECTION SECUNDA

Ex oppositio*n*e originu*m*

Secunda obieccio, quam urget Ferch. q.6.c. 5, sumitur ex ratione distinctivam divinorum personarum, quam si reformatus n.42. distinctivum divinorum personarum, in eis reali est origo, sive relatio directe opposita originantis, & originati: si non procederet a Filio, neque contra, inter eos non esset origo opposita, neque relatio opposita ergo nec illa realis distinctione, & sic in eo casu non essent duas personas, sed una: Hac est ratio potissimum per prius uniuersa, quia adducunt Thomist. & Arrigia prefert omnibus, scilicet hanc quoque, fatigatur solubilem esse audiendam tandem ingenue fatetur, sententiam Thomist. nec auctoritate, nec ratione posse convinci, tota difficultas istius rationis constituit in probatione maiori, quoniam confitante negant Scoti, inveniuntur eam probatum. Thomist. auctoritatibus Conciliorum, & Partium dicentium divinas personas per origines, vel sola origine distingui, sed parum efficaciter ut faciunt Arrigia, & alii Recentiores, quibus testimonium iam factum est. Præterea eam probant ex communis Theolog. axiome, in divinis omnibus sunt unus, ubi non obviat relationis oppositio, sed de veritate eius copiose diximus art. 4. & 2.4. ubi ostendimus esse universaliter venientem, in sensu ad Advertising pretenso, ac ut fatis esset ad probandum in iurem hanc primæ obiectionis; ne
271 **S**ecunda obieccio, quam incommunabiles constituentes. At tunc initia Ferch. n.57, vel incompatibilites est tantum in omni relatione opposita, & sic habetur intentum, quod ad habendum distinctionem rei te in relativis necessarie est recurvare ad relationes originis oppositas, vel est in omni disposita, & hoc dici non potest, ut constat de generatione activa, & spiratione activa; vel est in utriusque indeterminate, & incerte; & tunc querenda est et ratio determinata, qua possita necessarij ponatur incompatibilites relationum in eadem hypothesi; Patres vero istam rationem reperiunt solum modo in relatione originis. Res ipsa, incompatibilitem repetiri in omni relatione opposita, quia nihil potest seipsum producere; & licet non reperiatur in omnibus dispositis, ut sic, reperiatur tamen in eis, quae sunt rationes accipiendo naturam, ut at Doctor quia duæ productiones simpliciter, & totales alterius rationis ad idem supponitur terminari nequeant; & licet Patres agnoscoverint eam incompatibilitem in omnibus relationibus originis oppositis, agnoverunt etiam in illis dispositis, quae sunt rationes accipendi naturam. Alia ratione probat Ferch. illum maiorem ex Bessarione ad finem cap. 6. in sua oratione citata quam mislim facio, quantum de intentione Bessarionis factum dictum est supra; cum quia eam optimè explicat. Gavat, loc.cit.

qui eam optime explicat Gavat, loc.cit.
Preterea facit ad probatum illius maiorum argumentum aliud, quod habet c.7.7.7. quod licet sit valde prolixum, consistit in hoc: Sp. S. prius intelligitur habere esse correlativi oppositi ad Spiratorem, quam sit comparatio ipsius, ut disparati ad genitum, ut disparati, & ipsa comparatio spirati ad genitum presupponit. & spiratum esse ad spiratorem, & genitum esse ad genitorem, ergo etiam prius secundum rationem intelligenti, vel secundum ordinem naturae Sp. S. est, & distinguuntur a correlativo, quam intelligatur distinguere a disparato, sic ergo quo prius habet esse per forma divina, eo prius distinguitur, cu[m] S. prius habet esse, ut relativus ad correlativum oppositum, qui habet comparationem ad disparatum. S.S. primo distinguitur, & constitutur per rationem oppositionis relativa, quam per rationes relationes disparatae. R. e.g. hoc argumentum fundari in Doct. Gajet, jam reiecta n. 234, & tunc rescripsi n. 79, ubi ostendo, rationem constitutare relativum in esse talium, nimirum, per comparationem ad oppositum. Ceterum ad disceptationem, quae in

Mastris in sent. Tom. I.

prius relativum constitui debet in esse tali in ordine ad suum oppositum; & ab eo distinguit, quām à disparato, & non potius in eodem omnino signo, in quo habet esse, distinguitur etiam à quoque; alio, quod non est ipsum à correlativo quidem, tāquam ab opposito; & ab aliis tanquā à disparatis; deinde hoc toto conceudo adhuc contra nosnūl concluditur, sed ad summum sequitur data hypothēsi, quā à solo Patre procedat ab eo quidem primò personaliter distinguetur, tanquā à correlativo, à quo habet esse, & in posteriori signo per eandem passivam spirationem realiter distingueatur a Filio, tanquā à disparato, quod ab eodem Patre habuit esse per generationem, & non per professionem, sicut ipse, quod minimē nostrū ludit assertum.

Deinde ad probacionem maiorum argumentorum principale per-

Deinde ad probacionem maioris argumenti principali per-
tinente quae habet Fetherium cap. 7. n. 17. ubi ad defensionem illius
axiomatis, omnia sunt num in divinis, ubi non obviat relationis
oppositio, multipliciter arguit contra communem Scotiensem
responsione, axioma illud ut unice Salem habeat veritatem
intelligi debere, non tantum de oppositione relationis relativa
& directa, qualis est inter Patrem & Filium, sed etiam disparata
qua fatis est ad realm distinctionem inferendam sine opposi-
tione; probat, inquam, repugnante, disparata ad id suffici-
entem non esse sine oppositione ex Thomist. Doct. autem disparata
oppositio, quatenus est hujusmodi est distinctio realiter,
aut non, si secundum ergo ad id non est sufficiens, si primum
go omnis oppositionis relationis disparata distinguit realiter,
quod est falsum, quia generare, & spirare duas partes di-
guerent. Tum quia haec oppositionis disparata est omnino ficta
cū ad nullam reducatur ex speciebus oppositionis ab
Artif. distinguatis in pfd. p. c. i. & 10. Met. 14. Tum 3. quia di-
vina attributio inter se, & etiam cuī relationibus coparata sunt
maxime disparata, & tamen non sunt realiter distincta; ergo ta-
lis disparata non sufficit sine oppositione. Tum 4. si Pater di-
stinguitur a filio per oppositionem relativam, & a Sp. per
disparatam, ergo solum a filio distinguatur ut Pater, a Sp. ve-
ro distinguatur, non ut Pater, sed ut ens, quia disparata est pro-
prietas consequens eni in communione ad abfolutum, & relativū;
atq; ita ut persona relativa non distinguatur a Sp. quia oppo-
sitionis relativa directa distinguuntur precisā a correlativa. Tum fel-
icit omnis relatio realis requirit terminum realēm, & secundū
quod realis per Scot. 3. d. 24. i. E sed distinctionē Sp. a Pater, ve-
Filio, et realis: ergo in Patre, & in Filio requirit rationem ter-
minandi realēm, & ut realis; quero jam, an ratio oppositiū dis-
parata, & oppositiū directe in paternitate sine duas rationes for-
maliter ex natura rei distincte; aut non; si sic, ergo in Patre sunt
duo realitates una communis, alia propria contra Scot. 3. d. 1. q.
1. E si autem non ergo ratio oppositionis disparata non sufficit
ad terminandam distinctionem realēm Sp. 3. a Pater. Tum unus homo signatus est, genitus. Adamo habet in se crea-
tionem passivam respectu Dei, & generationem passivam respe-
ctu Ad. si dues relationes oppositiū disparata sunt fatis ad
distinctionem personarum, & creatio passiva acq; generatione passi-
va in Seth sunt duas relationes disparatae, ergo Seth erit die per
fons. Denique dicere, quod aliquae relationes secundum op-
positionem disparatas constituant personas, aliquae non, est
loqui ad placitum, & fine certe fundamento rectifice S. Anfel.
auctoritatē, requiriens oppositionem correlativam ad distin-
guendas personas in divinis.

ARTICULUS OCTAVUS
OBJECTIONES TERTIA.

Ex compostibilitate relationum disparatarum.
Estia Objectio deducitur ex compostibilitate rel-

gundas personas in divinis.

Respon. Ad d. 2. satis patet ex dictis n.272, oppositionem disparatum sufficere ad personarum distinctionem, non quia usus se sola sufficiat sine omni alio, sed quia sufficit sine oppositione relativae de qua est controversia immo potest argumentum retorqueri, si oppositio disparata, ut sic, non sufficit ad distinctionem realem sine oppositione relativae ergo nulla oppositione disparata sufficit ad eam, quod tamen esse fallitur, evidenter monstratum est n.224, itaque astrensum est omnem oppositionem disparatum sufficere ad realem distinctionem, neque de omni negandum, sed dicendum aliquipus sufficere, & aliquipus non sufficere, ad hoc autem ut sufficiat non indigere consortio oppositionis relativae ut. Adversarii contendunt, Ad 2. respofsum est in terminis n. 218, praterquam quod virtuosum est arguere ab auctoritate negative. Ad 3. pater ex modo dictis, attributa inter se, & cum relationibus identici ratione proprii infinitatis, non velo etiā in exclusione relativa oppositionis; probat itaq; argumentum non omnem oppositionem disparata sufficere ad constitutam realē diversitatem, non tamen probat, quod nulla, aliquoquin committeret fallaciam consequentis. Ad 4. ex doctrina Caetani de falso sumptu negotiis utrumq; consequentiam, Pater enim per eandem paternitatem, per quam Filium respicit, ut correlativum, & Sp. ut disparatum, distinguuntur personae litter ad utroq; & quatenus Pater, & quatenus persona relativa distinguuntur etiam a Sp. s. etenim ut eleganter discutit Rada controv. 1.5. art.2. notab.2. impugnans hoc Caet. fundamentum sicut res relativa non solum est relativa compattata ad correlativum, sed etiam ad quodcumque competit, sic etiam intelligi

Quæst. IV. An adæquata ratio distinctionis Sp.S. &c. Art. VII

Denum arguit Fafolus cum Durando p.d. 17. quæst. 2. impossibilis est, quid illa, que formulariter distinguunt principiata possunt, dum supposita sint in principio. & non distinguunt ipsum; ubi enim principio existente uno principiata sunt multa; ibi neesse est, ut aliquid esse in principiatis, quo distinguuntur; quod non est in principio; alter non plus distinguenter producatur, quam in principio prodicens, quod declarat exemplum; aliquis tam per generat filium, & per etiam suam fabriolem instruit eum, & facit fabrum, certe non plus distinguunt filium naturam humana, & fabrilius, quam patrem, qui utrobius; est natura causa distinctionis; non ergo fieri potest differeniam in eo, quod illa productiones disparates sint activa, ille passiva, quandoquidem tam in his, quam in illis, nulla reperitur oppositio.

Respon. solutio inter argendum data, non quascunq[ue] relationes disparatas faci eisdem perfonatum distinctionem, feras illas solum, q[ue] sunt produc[tion]es paſſiva[rum] & totales alterius rationis dantes esse ſimpliciter, haec ergo de cauſa spiratio paſſiva & generatio paſſiva fuit incompofitib[us] in eodem ſuppoſito etiam non ſint oportunitas, fed disparat tantum non vero genera[ti]o, & spiratio activa[rum]; quam ſolutio[n]em Scot. Arriaga quoq[ue] approbat quoniam arguere, inquit, ab identitate principiorum ad identitatem terminorum non est bona argumentatio, eft enim perinde, ac si quis dicere, vis productiva amoris de Ioanne eiusdem realiter in nobis cum vi productiva amoris de Antonio ergo amores illi produc[t]unt ſunt etiam inter ſe indiſtingui[n]ti, non valeret conſequentia; cuius ratio a priori eft, quia eadem individu[li] bilis ea potest producere multos effectus inter ſe realiter diftinctos; habet autem h[ic] ſoluto fundamentum in qua ratio ne pro noſt[ra] fententia adducta art. preced. nro. 257. Ad primam impugnationem negatur alſumptum, quod in gen[er]atore, & spiratio activa non conſtituant duo principia, Quod, ſed duæ ſuppoſita realiter diversa non eſt praecise, quia inde ſe non opponantur; sed quia non ambiguntur relations ſunt incommunicabiles in eſſe incommunicabili constitutive, ſiquid in activa spiratio communis eft de pluri[m] personis; generatio autem, & spiratio paſſiva ſunt ambe relations perfonale[rum], & incommunicabiles, ac prouide unaqueq[ue] singulariter perfonale in eſſe incommunicabile[rum] nata coſtituere. Ad Conf. negatur distinctionem realiter in divina origine praecise ex oppositione relativa produdentis, & produciendo, quandoquid[er] oris poterit etiam ex disparata relatione incompatibiliter, quia divina infinitas impedire non potest, ne tollatur perfonae Trinitatis. Ad ultimum negatur alſumptum, preſertim de principio Quod, quia eadem individualis cauſa, & interdum eadem individuali virtute formoliteſt, cetera virtus[es] multipliciter, plures produc[t]it effectus inter ſe realiter diſtingui[n]tis, ut p[ro]pter de eodem Sole, lumen, & calorem eadem virtute producent; exemplum de Patre producente Filium, & ipsum creante fabrum in arte sua[n]a eft ad rem quia hic locum de productionibus paſſivis, & totalibus dantibus esse ſimplificare, creatio vero illius Filii in e[st]e fabra Patre ipsum instruere in arte eft producio ſecundum quid in arte accidentalis, quia non pertinet terminus realiter, ac perfonaliter diſtinguitur ab eo, dum filio ab illo Patre produc[t]o; & hinc etiam eft, quod natura humana, & ab arribis non maiorem faciunt diſtinctionem in filio, quam in Patre.

277 Fersch, pugne avidus cum Scotist. qu. 6. c. 6. per totum hanc
eadem consequentiam, quod à Sp. non procederet a Filio ergo
spiritatio passiva in eadem hypothese ester compofibilis cum ge-
neratione passiva, & sic eadem hypothesis est genita, & spiritatio
probare tentavit multipliciter, quibus omnibus licet admissum
cum fatigatiss. Gavatius 2.p. cap. 9. tamen non erit brevi-
quid fieri poterit, eius rationes nrae hincutile sunt. Primum igitu-
probat illam consequentiam, Auct. 2. Post. text. 28. & 29. docet
quod si unius oppositorum inest unius oppositori, & reliquo reliquo
inest utrius in bono inest in divisible, male inest dividibile, sed spi-
ritatio activa, & spiritatio passiva sunt formaliter & immediate op-
positae, & spiritatio activa secundum veritatem est in Filio compo-
fibilis, ergo per regulam Aucti. spiritatio passiva est in Filio incom-
pofibilis, & hoc quidem verum est, per hypothese in aut spiritatio
in activa cedidit incompofibilitas cum Filio; ergo spiritatio
passiva cocedi debet incompofibilitas cum Filio ex hypothesi. Re-
pond. Gavat. & merito regla ex Arift. defumptam non esse uni-
versaliter vera, aliquin sic possemus arguere, si unius oppositorum in-
est unius oppositum, & reliquo reliquo inest; fuit generatio
activa, & generatione passiva sunt formaliter inmediate opposita
& generator activa est incompofibilis Sp. s. ergo generatio pa-
ssiva in illis compofibilis est, atq. ita Sp. s. erit genitus; Sed ne re-
clamat arguens, ut absulet, suum negati Arift. negatur ex dicti
n. 1. 19. & 2. 5. subtilia minor, quod ex hypothesi spiritatio activa
est incompofibilis Filio, nam ex vi enim negatur Filio actualis
spiritatio, non tamen negatur quin spiritio possit, aut quid activa
spiritatio ei repugnat, & de sua ratione formaliter fiat ei incompo-
fibilis, nam ut dicitur ex art. 1. ex hypothesi non variari per
locum intensionis ratio, contraria dictio.

Secundò ex 2. Topic. loc. 13. datur regula de quibuscumq; immediatè incompossibilibus, quorum alterū inesse, vel non in esse 278

debet, ut homini aegritudo, vel sanitas, de isti est Aris. ita feribit, ostendentes enim, quod in eis reliquam offenditatem erimus si autem quod non inest, offenditum, reliquam nesciunt offenditatem erimus; at vero spiratio activa, & spiratio passiva sunt immateae opposita, quantum alteram in Filio inesse necesse est secundum rationem quidam, ut filii scilicet spirationem activam: ergo si spiratio activa non inest, necesse est spiratio passiva inest. Respondet Garcius item retorquendo argumentum per ipsa, quia cum generatio activa non inest Spir. S. ergo illi interior generatio passiva ex vi regulae Aris. & optimè negat, inquit Filius secundum rationem quidam, ut filii est spirationem activam, sicut enim Sp. S. non procedit a Filio, quia Filius est reduplicatio, ita nec spiratio activa spectat, ad rationem Filii quidam, ut tam pater, quam incepit arguit utatur Aris. regulam, secundum est Aris. loc.cit. non loquitur de quibuscumque immediate incompossibilibus, sed de omnibus oppositis, ut alio Ferchius, sed de oppositis contraria, in modo nec de omnibus contrariis, sed de contrariis immediatis, sicut locutus fuerat in post predict. cap. de oppositis, cum inquit, *contraria enim est omnis nihil nisi est medium, neque est vel in quibus fieri nata sunt, aut de quibus predicitur, alterius in se ipsum inesse, et quoniam enim nihil medium erat, quoniam alterius in se non esset, ut in lingua, & sanitate, impari, atque parisi, ut Aris. loc.cit. 2. Topic. loc. 18. cum inquit, in immediate contraria fieri posse consequentiam, sed si unum non inest, inerit reliquum, non loquitur de omnibus contrariis immediatis, sed solitus de illis, quoniam utrumque contingere inest, ut in homine aegritudo, & sanitas, de quibus exemplificat Aris. in aliis vero contrariis immediatis, quorum alterum in est determinatum in subiecto à natura, non vallet ille arguendi modus quod si hoc non inest, inest reliquum, sicut enim docet Aris. c. de oppositis circa medium, in his determinate necessariis alterum in esse, & non utrumvis contingere, non enim possibile est ignorare frigida utre esse, et a calore in se ipsum in gran, quem omni quidem suscipit, non necessariis est, sed alterum in se ipsum in se, sed solidi, quibus natura unum inest, & his determinatum unum, non utrumvis contingit, & ideo ex regula data non bene deducetur, ignem forte frigidum ex hypothesi, quod non est calidus, & tertium patet ex eo, quod non est efficiens, hi enim à natura alterum inest determinatum, non autem contingere, & ideo non valet arguere, quod unum inest, si alterum non inest, quia haec suscipit, non utrumque in se ipsum in gran, quem etiam hęc regula argumentum non valeat, in oppositis relative, satis patet, quia ex hoc, quod Petrus, qui est pater Pauli, supponatur non esse eius pater, non sequitur necessario ex hypothese, quod debet esse eius Filius, poecil est enim esse Filius alterius hominis.*

Sed quicquid sit de mente Aris. in hoc puncto, veritatis se habet, quod illa regula arguenda in immediate incompossibilibus intelligi debet per coparationem ad proprii suscipitibile, quod utrumque illorum resipicit sub distinctione, qualiter se habet genus ad duas differentias, ipsum immediate dividentes, & subiectum in ordine ad contraria immediata, quoniam utrumque respicit necessario sub distinctione, quare non valet arguere, rationalitas, & irrationalitas sunt formae incompossibilis, & immediate invicem repugnantes; ergo ex hypothesi, quod lapis non sit irrationalis, erit rationalis, quia lapis non est proprium, & immediatum suscipitibile harum differentiarum incompossibilium, sed animal, nec lapis utrumque respicit indifferenter, & sub distinctione, sed necessariò est irrationalis, benè tamen arguere valet, hoc animal tamen non est rationalis, ergo erit irrationalis, & contraria, in propositione Filius ea ratione, qua Filius est, non est proprium suscepitibile spirationis activa, vel passiva sub distinctione, in modo quatenus filius cum hoc formale habet repugniam, illa vero scilicet spiratio activa, quamvis ei conveniat, hoc tamen est ab extrinsecos ex ordine scilicet secundum statutum unde, quanto non est ea, potest esse finis ultraquæ, quod dici nequit de genere resipicit diff. differentiarum, quia necessariò est sub altera illarum, nec de subiecto in ordine ad contraria immediata, quorum est proprium suscepitibile, quare ad argumentum negatur minor, quod spiratio activa, & passiva sunt immediate opposita, etiam filium, tanquam circa proprium suscepitibile, quia cum una habeat formam repugniam, quatenus filius, & si habet alterum, non tamen eam sibi ab intrinseco determinat;

Tertiū arguit ratione, quando ex duobus immediate incom- 279
possibilib[us] inter se, & in uno subjecto, alterum ponitur compo-
sible cum uno tertio, si ab hoc auferatur ratio composibili-
tatis, in gl[ori]a ero opposito ponitur ratio composibilitatis, ut pat,
KK